

VARIA

EN SVENSK STORMAN HAR GÅTT UR TIDEN

»Den, som åstadkommer, att på den plats, där förut endast ett strå vuxit, numera två sådana skjuta upp, presterar mer för sitt folk än en fältherre, som vinner ett stort slag» är ett yttrande, som Fredrik den Store en gång fällde. När budet om professor emeritus Herman Nilsson-Ehles bortgång gått ut över vårt land och väckt djup förstämning, erinrar man sig gärna den tyske fältherrens träffande ord. Ty på vem kan dennes ord mer slående tillämpas? Hela sin gärning ägnade Nilsson-Ehle ju den forskning, som tagit till sin uppgift, att öka avkastningen från den odlade jorden — till nytta och välgång för människorna jorden runt. En återblick på hans märkliga livsgärning är mer än väl på sin plats.

Uppfödd på den äkta skånska landsbygden söder om landsvägen kom Herman Nilsson-Ehle redan tidigt i beröring med det svenska jordbrukets många problem. Som akademiker gjorde han goda insatser och var bland annat en tid sekreterare i Lunds Botaniska Förening. Sedan deltog han i Stadlings expedition till Sibirien för efterforskningar av André och vid återkomsten till Lund år 1900 blev han tjänsteman och assistent vid Hjalmar Nilssons Svalöv. År 1909 spikades så en akademisk avhandling i Lund, som väckte berättigat uppteend. Vid disputationen yttrade sig bland andra den världsberömda danske ärftlighetsforskaren W. Johannsen, och det framgick redan då, att Nilsson-Ehle var ett namn, som även framdeles skulle låta tala om sig. Respondenten hade nämligen i sin avhandling lyckats visa, att inte blott växternas olika yttre egenskaper, såsom färg, hårighet, bladstorlek m. m. voro storheter, som nedärvdes i enlighet med den mendelska lagen, utan att även de rent kvantitativa egenskaperna, såsom avkastning, vinterhärdighet, tidighet, motståndskraft mot sjukdomar och så vidare nedärvdes enligt i grund och botten samma schema. Dessa kvantitativa egenskaper dirigerades dock ej blott av en enda arvsfaktor utan av flera, likverkande sådana, så kallade polymera faktorer.

Sedan Nilsson-Ehle efter sin uppmärksammade disputation övertagit ledningen av avdelningen för förädling av vete och havre i Svalöv, dröjde det inte länge, förrän han på nytt lät tala om sig, denna gång som praktisk växtförädlare. Vägledt av sina tidigare resultat insåg Nilsson-Ehle, att även de rent kvantitativa egenskaperna hos olika sädesslag borde kunna förenas efter samkorsning. Då han nu hade tillgång till ett vintervete, som var högt avkastande och stråstyvt men tyvärr föga vinterhärdigt och illa utsatt för gulrost, samt ett annat vete, som var mycket vinterhärdigt och beständigt mot

rost, fastän för övrigt medelmåttigt, beslöt han sig för att försöka framställa en sort efter korsning, där alla de bästa av ovan nämnda egenskaper skulle återfinnas. Försöket blev en fullständig framgång och snart såg man bara Nilsson-Ehles nya sort, »Extra Squarehead II», på de skånska vetejordarna.

Sedan Nilsson-Ehle framställt ytterligare ett par värdefulla vete-sorter, tillträdde han år 1915 en professur i fysiologisk botanik i Lund, en professur, som emellertid redan två år senare efter en motion i andra kammaren blev utbytt mot en personlig professur i ärftlighetslära. Dessutom fick han härmed en egen ärftlighetsinstitution i Akarp, där han nu fick tillfälle att helt fullfölja sina viktiga ärftlighetsförsök med sädesväxterna. När så Hjalmar Nilsson dog år 1925, och föreståndarbefattningen för utsädesföreningen i Svalöv blev ledig, var det självklart, att man inte kunde få någon bättre efterträdare än Nilsson-Ehle. Så förblev Svalöv alltfört den svenska växtförädlingens högberg och under en lång följd av år sipprade det härifrån ut de mest märkvärdiga nyheter. Växterna förbättrades inte bara genom urval och kombinationskorsningar, man började även att fördubbla deras kromosomtäl och framställa nya jätteformer, man behandlade dem med röntgen och radium och fick härigenom fram så kallade mutationer, som ibland visade betydligt bättre egenskaper än utgångsmaterialet. Ja, man framställde till och med en helt ny växtart av ett par andra arter.

När Nilsson-Ehle vid 65-årsstrecket lämnade sin akademiska undervisning, drog han sig som professor emeritus ingalunda tillbaka till någon lugn vrå i landet för att där njuta sitt otium. Nej — tvärtom syntes han först då kunna ägna sig åt jätteaspens förädling med hela sin kraft och bringa förslaget om en anstalt för skogsträdsförädling i trygg verkställighet. Inte bara Svalöv utan också Ekebo norr därom är nu också ett välkänt centrum för svensk växtförädling. Men Nilsson-Ehle hade ännu ett mål. Även den svenska fruktodlingen måste få sin förädlingsanstalt, och snart hade han med sin entusiasm och enastående arbetsförmåga även lyckats föra detta förslag till en lycklig lösning. På Balsgård utanför Kristianstad blommar nu varje sommar det tetraploida äpplet, och kanske skola vi snart få uppleva den dag, då den svenska fruktodlingen helt kan tillgodose vårt eget behov av frukt.

Som forskare och akademiker var professor Nilsson-Ehle ingalunda den kylige, torre och korrekte ämbetsmannen, som skötte sin tjänst men inte mer. Tvärtom var han ständigt en humoristisk, livfull och roande talare, som alltid förde med sig och delade ut av sin rika personlighet. Hans föreläsningar kunde ofta bjuda på en liten vacker dikt, ett filosofiskt resonemang eller ett nytt forskningsresultat, som kanske för första gången framlades inför den andlöst lyssnande lärjungeskaran. Samma för unga akademiker så välgörande atmosfär av inbördes kamratlighet men allvar inför livsuppgiften rådde också under hans nära nog trettioåriga ordförandetid i Mendelska sällskapet i Lund, ett naturvetenskapligt-akademiskt forum, där såväl den yngste filosofie kandidat som den mest grånade gamle växtförädlare fritt, otvunget och

utan åthävor kunna lyssna till varandra i diskussioner om de senaste forskningsresultaten.

När Nilsson-Ehle den 12 februari 1943 passerade 70-årsstrecket, hyllade hans många vänner honom med att inrätta en forskningsfond med hans namn, från vilken avkastningen nu användes till främjande av både den teoretiska och praktiska ärftlighetsläran. Man får också vara tacksam för att myndigheterna aldrig gjort några svårigheter för Svalövs-forskarna vid publiceringen av forskningsresultat, utan städse hållit den ovärderliga principen om vetenskapens frihet högt. Ty förvisso falla ärftlighetsforskarnas resultat även de under sekretesslagens bestämmelser — »utredning av naturvetenskaplig eller teknisk art, som myndighet låter verkställa för det allmännas räkning». Säkert är, att den svenska växtförädlingens vackra framgångar aldrig skulle ha kunnat vinnas i skuggan av en järnridå — utan den livgivande stimulansen av ett fritt utbyte av rön och erfarenheter.

Sin syn på forskningen sammanfattade professor Nilsson-Ehle ofta i orden: »Det är lika ovetenskapligt att vara för kritisk som för litet kritisk.» Härmed ville han ha sagt, att en alltför stor skepticism alltför ofta fått hejda verkligt betydelsefulla framsteg inom den vetenskapliga forskningen.

Sverker Foghammar.

DE RADIKALA FREDSVÄNNERNA OCH FRIHETEN

Vid sidan av de reguljära kommunistiska trupperna kan Stalin som bekant i alla länder räkna på medlöpare ur socialdemokratiska och borgerliga kretsar, som på allvar föreställa sig eller åtminstone låtsas tro, att stalinism har något med västerländsk radikalism att göra. Deras historiska insats har endast övergående betydelse. Sedan de gjort sin tjänst, bli de antingen likviderade eller inordnas i de rättade leden. I Polen eller Tjeckoslovakien har man icke längre bruk för deras svävande fraser. Där talar den kommunistiska statspolisens vapen sitt tydliga språk. Annorlunda är det med Sverige, där kommunistrevolutionen ännu befinner sig på inkubationsstadiet. Här behövas pionjärtrupper ur den »radikala intelligensen» för att breda rökrådåer över tanketerrängen och underminera den medborgerliga sammanhållningens försvarslinjer. Och frivilliga saknas icke, bildade, på sina yrkesområden framstående män och kvinnor, men behärskade av fixa idéer, som göra dem blinda för fakta och oemottagliga för förnufts-skäl. Att skilja mellan dessa dagdrömmare och de kommunistiska fanatikerna kan i praktiken vara svårt nog. Så grundligt som Sovjetunionen avslöjat sig under de senaste åren, kan man verkligen undra, om inte t. o. m. de värsta politiska naivisterna i själ och hjärta inse, att de utgöra en avdelning i femte kolonnen.

Det har varit ganska intressant att följa kommunist sympatisörernas fredskampanj under och efter det andra världskriget. När Sovjetryssland i strid mot internationella avtal har erövrat fria stater in-

ifrån, när MVD i Polen, Ungern, Tjeckoslovakien och andra länder har satt munlås på den allmänna opinionen, utrensat och likviderat partiledare av alla färger, förfalskat de politiska valen och lagt styrelsen i händerna på ryska bulvaner, då ha de flesta av oss uppfattat denna verksamhet som ett krig i fred och ansett fredsarbetets viktigaste uppgift vara att sätta stopp för den ryska aggressionen. Men de »radikala fredsvännerna» ha en helt annan åsikt. Med energisk följsamhet trampa de på i kommunistpropagandans enkelriktade spår. Ingen undanflykt är så genomskinlig, ingen verklighetsförfalskning så grov, att de inte kunna godtaga den åtminstone till hälften. Man är alltid redo att »förstå» de ryska våldsverkarna och kasta skulden på deras offer. De miljontals östflyktingarna diskvalificeras som överklass — en mycket misstänkt kategori i våra salongsbolsjevikers ögon — eller ännu bättre som nazistanstuckna. Ryktbara folkledare som Nagy, Mikolajczyk, Maniu, Petkov, Jan Masaryk och kardinal Mindszenty äro något besvärligare vittnen. Men redan den omständigheten, att de blivit dödade, fördrivna eller på annat sätt likviderade under en sovjetkontrollerad regim anses visa, att de måste ha varit moraliskt mindervärdiga personer. Vid det fria Tjeckoslovakiens tragiska undergång föreföllo sovjetmedlöparna verkligen en smula generade, men de räddade sig med förklaringen, att vi här uppe sakna förmåga att bedöma händelserna och alltså inte borde yttra oss därom. Att de baltiska folken äro på väg att utplånas som nationella enheter, anses kanske inte lönt att förneka. Men det behövs inte heller, ty varför skulle icke dessa små nationer, bosatta i det ryska väldets utkanter, vara glada att få uppgå i den allryska helheten? Så resonerar man, till synes förbiseende, att frågan innebär en allvarlig tankeställare för vår egen fåtaliga nation med dess prekära randstatsläge.

Ända till 1946 rådde bland sovjetvännerna en ganska stor belåtenhet också med den amerikanska politiken. Det kan man inte undra på. Roosevelt hade med enorma lend-lease-leveranser räddat Sovjetryssland i ett katastrofläge utan att begära några politiska garantier i gengäld. I krigets slutfas, då Amerika åter satt med trumf på hand, hade han på samma obekymrade sätt prisgivit halva Europa åt rysk dominans. Han hade gjort detta, vägledad av en förhoppning, att Sovjetunionen skulle utvecklas till en stormakt med begränsade politiska aspirationer, villig att respektera åtminstone Förenta Staternas intressen. Istället använde ryssarna sitt världsinflytande till att sabotera fredsarbetet och beröva Förenta Nationerna all effektivitet som organisation för lösande av internationella tvister. När Sovjetunionens avsikt att med kommunistisk infiltration, inbördeskrig och angreppshot underlägga sig även västra och södra Europa samt Främre Orienten trädde i dagen, var Förenta Staterna inte längre i stånd att fortsätta Roosevelts eftergiftspolitik. En bolsjevisering av dessa områden skulle ha betytt ett alltför stort steg mot ryskt världsherravälde. Kanske hade det blivit omöjligt att hejda Sovjets framträngande någonstades i den gamla världens tre kontinenter, sedan ryssarna väl etablerat sig i nyckelpositioner vid Persiska viken,

Varia

Medelhavet och den europeiska atlantkusten. Så tillkom efter hand stödet åt Persien, vapenhjälpen till Grekland och Turkiet, Marshallhjälp, västunionen, Atlantpakten. Steg för steg, dröjande och motvilligt, med många betänkligheter inför varje åtgärd, som smakade av imperialism eller medförde världspolitiska förpliktelser, tvangs Förenta Staterna att träda upp till försvar för de europeiska folkens självbestämmanderätt och inre frihet mot den totalitära angreppspolitiken. Men liksom Marshallplanens erbjudande ursprungligen riktades inte bara till Västeuropas länder utan även till östblocket, så har vid varje internationell konferens dörren stått öppen för Sovjetunionen till en försoning på fördelaktiga villkor. Det har berott och beror alltjämt av de bolsjevikiska ledarna själva att undanröja det stora hindret för en sådan försoning: Sovjetunionens expansionssträvan.

Västmakternas försök att sätta en barriär för det ryska framträngandet möttes av våra kommunistisympatisörer till en början med överlägsen ironi. Man räknade med att de svaga fördämningarna skulle sköljas bort av den röda flodvägen. Men när man upptäckte, att England trots allt inte var fallfärdigt, och att Förenta Staterna tänkte sätta makt bakom orden, slöt man upp i sovjetpropaganda mot de anglosachsiska krigshetsarna. Att denna propaganda kan göra något intryck på läskunniga och intelligenta personer i länderna väster om järnridån är visserligen svärbegripligt, men tydligen förhåller det sig så. Betraktade genom röda glasögon framstå Sovjets krav på turkiskt område, de ryska satellitstaternas krig mot Grekland och de kommunistiska försöken att störta Frankrike och Italien ut i kaos såsom led i en fredsbevarande politik. I varje amerikansk åtgärd för att vidmakthålla de hotade ländernas inre jämvikt och yttre självständighet varseblir man däremot en utmaning mot Sovjet och således en fara för freden. Med denna förkunnelse sammanhänger den populära agitationen mot Franco. Den spanska diktaturen saknar av naturliga skäl expansiva tendenser, men det hindrar icke kommunistisympatisörerna att beteckna dess blotta existens som en fredsfara. På vanligt språk betyder detta, att Franco-Spanien utgör ett hinder för Sovjets maktutvidgning i Medelhavet.

För närvarande är sovjetmedlöparnas uppmärksamhet delad mellan den strejk- och sabotageverksamhet, som skall sätta käpp i hjulet för Atlantpakten, och den lika angelägna likvideringen av de västeuropeiska makternas inflytande i Asien. Mot denna bakgrund bör man se den paroll, som Svenska Kvinnors Vänsterförbund utfärdade några veckor före den nyligen hållna kommunistiska världsfredskonferensen i Stockholm. Så lyder den med pondus avgivna deklARATIONEN: »Vi instämmer i världsfredskommitténs appell till alla folkvalda församlingar att atomvapnen förbjuds, att upprustningen upphör, att interventionskrigen mot folken i kolonialländerna som Vietnam och Malacka upphör, att nervkriget avblåses och förtroendet återställs. Detta kan uppnås genom att stormakterna inom ramen för FN undertecknar en fredspakt». Var och en, som något följt med de gångna årens överläggningar om säkerhetsproblemet, vet ju, att saken icke ligger så enkelt till. Förenta Staterna vill bannlysa atom-

vapnen men på villkor av ömsesidig kontroll. Sovjetryssland vill, att Förenta Staterna skall slopa sina atomfabriker och förstöra sina lager av atombomber, medan den ryska atomkraftproduktionen, som lär ha till ändamål att genomföra vissa omändringar i den ryska terrängen, ostörd skall fortgå. I andra frågor råda liknande meningssmotsättningar. Varav kommer då vänsterkvinnornas optimism? Skola västmakterna gå med på en överenskommelse, som gör Förenta Staterna svagt och avbryter atlantpaktstaternas påbörjade återupprustning men lämnar det topprustade, järnhårt centralstyrda östblocket i full besittning av sin krigspotential? Mot en »fredspakt» med sådana konsekvenser möta för visso inga hinder från Stalins sida, det måste man ge vederbörande rätt i. Att meningen är just denna, framgår bäst av talet om interventionskrigen mot kolonialfolken. De makter, som sedan länge behärska Indo-Kina och Malacka, vilja medge folken vidsträckt självstyrelse men tillåta sig att bekämpa de kommunistiska upprorsmakarna. Detta är »intervention», sålunda obehörigt våld, men det ryska militära understöd, varförutan upproren aldrig kunde frodas, är en insats för de sydöasiatiska folkens befrielse. Stalin bultar på en port, och se, strax äro våra svenska radikala fredsvänner färdiga att förklara den för angripare, som vågar skjuta regeln för. I förlängningen av kommunistympatisörernas tankelinjer ligger drömmen om Sovjetrysslands världsherravälde.

Man häpnar ofta över sovjetmedlöparnas inkonsekvenser eller rättare deras konsekvent genomförda dubbelattityd. Ivriga anhängare av de färgade folkens självständighet uppträda som den ryska imperialismens förespråkare gentemot folken i Europa. Pacifister, som med obehag vända sig bort från åsynen av en svensk officersuniform, tala med av patos vibrerande stämma om sovjetarméns befrielseverk. Frihetsvänner, som häftigt protesterade mot de inskränkningar i den fria opinionsbildningen, som på utrikespolitikens område förekommo i vårt land under det andra världskriget, acceptera utan invändning det tryckta ordets likriktning i Sovjet. Om en borgerlig tidning i Sverige dröjer att publicera ett sympatiuttalande för Ryssland av Thomas Mann, klagar en sådan frihetsentusiast över försök att censurera nyhetsförmedlingen, men att sanningen i Pravda och nyheterna i Izvestija skulle behöva komplettering, det faller aldrig vederbörande in. I sin syn på våra aktuella problem, särskilt de straffrättsliga, familjesociala och pedagogiska, äro kommunistympatisörerna motståndare till auktoriet och disciplin, men det hindrar icke, att de entusiasmeras av Sovjetrysslands totalitära samhällssystem, där individens liv är inrutat och dirigerat av staten, där polisen vakar över medborgarens ord och handlingar, där stränga straff, grundade på vedergällningsprincipen, hota lagöverträdaren. Att personer, som vilja kallas demokrater, finna sig väl till rätta med den kommunistiska diktaturen, är en annan sida av samma sak.

I fråga om begreppet demokrati söka kommunistympatisörerna stundom motivera sin ståndpunkt. Det kan vara skäl att granska argumenten. Först och främst hänvisar man till att de västerländska staterna själva långt ifrån motsvara den demokratiska idealbilden.

Negrernas underordnade ställning i Förenta Staterna är det mest populära exemplet härpå. Om demokratin icke är fullödig i Förenta Staterna, som likväl anses demokratiskt, varför skulle man då icke kalla även ett diktatoriskt styrelsesätt för demokrati, menar man tydligen. Resonemanget håller naturligtvis icke streck, ty även om Förenta Staternas samhällsförhållanden och politiska liv förete drag, som strida mot principerna för ett fritt statskick, så äro dessa principer likväl levande och bestämna grunddragen i landets politiska system. Detta framgår bl. a. därav, att en inflytelserik amerikansk opinion arbetar för negrernas fulla likaberättigande. De författare, med vilkas hjälp Förenta Staternas motståndare driva antiamerikansk propaganda äro amerikaner, som verkat och verka i Förenta Staterna. Detta är frihet. När få vi höra, att en rysk Steinbeck eller Richard Wright, bosatt i Ryssland, vunnit ära och rikedom på skakande skildringar från de nordsibiriska tvångsarbetslägren?

Ställd inför detta resonemang svarar kommunist sympatisören vanligen, att man icke bör bedöma Ryssland från västerländska utgångspunkter utan istället förstå det på historiska grunder. Påpekandet är på sätt och vis riktigt, men vad innebär det? Det ryska folket förtjänar utan tvivel förståelse, lika med sympati, speciellt de undertryckta nationaliteterna. Vem mäter Ukrainas lidanden under två världskrig och över trettio års sovjetstyre? Kommunistregimen bör man också söka förstå, men ju längre man kommer därvidlag, desto mindre lära sympatierna bli. Sovjetryssland är en österländsk despoti, i mångt och mycket liknande de medeltida mongolväldena, blott så mycket mera fulländad i sin exploatering av människomaterialet, som styrelsemetoderna blivit effektivare genom de moderna tekniska hjälpmedlen. Ingen människa i sovjetvärlden äger åberopa lagens skydd för frihet, egendom eller liv, om hon ådrager sig de makthavandes vrede, eller om statsnyttan anses kräva, att hon kränkes eller utplånas. Miljoner människor ha ryckts loss ur sin miljö, förts bort från hem och anförvanter, gått döden till mötes i arktiska gruvor, träsk eller skogar, utan att ens vara anklagade för något politiskt brott. Det räckte, att de tillhörde en misshaglig nationell eller social grupp eller att MVD behövde deras arbetskraft. Kommunist sympatisörerna ha verkligen rätt i att någon jämförelse mellan Sovjetryssland och Västerlandet knappast kan äga rum. Men av denna insikt borde följande praktiska slutsatsen, att västerländsk odling måste skyddas mot bolsjevikisk ödeläggelse.

För att rätt förstå innebörden av sovjetvännernas argument om negerfrågan i Amerika och Rysslands särpräglade förhållanden måste man emellertid lägga märke till, att de vilja lancera en helt ny tolkning av begreppet demokrati. Sovjetunionen är en demokrati, säga de, emedan dess regering anser, att folkets välfärd är den viktigaste frågan. Generöst medge de, att t. ex. Förenta Staterna, England och Sverige må betecknas som demokratier på samma grund. Logiskt sett är en sådan definition totalt meningslös genom sin obegränsade elasticitet. Vilken regim vill ej underskriva den till intet förpliktande satsen, och vem skall övervaka dess tillämpning, om ingen politisk

frihet existerar? Såsom vittnesbörd om kommunist sympatisörernas värdeinställning är definitionen däremot ytterst intressant. De fundamentala författningsproblemen — enpartisystem eller fria val, likriktad opinionsbildning eller pressfrihet, totalitär statsmakt eller individuella rättigheter — allt detta framstår för dem såsom frågor av underordnad vikt, jämfört med de materiella förmåner, som enligt den ryska propagandan komma sovjetfolket till del. Om blott alla folk — i den mån de inte måste likvideras — bleve delaktiga av samma välsignelse, skulle världsfreden vara tryggad, låt vara på bekostnad av sådana mindre väsentliga ting som folkens frihet och individernas rättigheter.

Denna naivt okritiska beundran för sovjetsystemet kräver en psykologisk förklaring. Det är fråga om personer, som en gång varit starkt präglade av en borgerlig ursprungsmiljö, vanligen med kristet förtecken, men som av olika anledningar kommit att uppresas sig mot denna miljö och förkasta dess livsideal, om än icke dess livsstil. Även ur aristokratiska, sålunda än starkare traditionsbundna kretsar rekryteras medlöparna. De revoltera mot religiösa trosföreställningar, nationella och sociala värderingar samt, vad kvinnorna angår, mot det förhatliga manssamhället. Man har nog skäl att särskilt understryka den religiösa faktorns betydelse. De människor, som det här gäller, äro ofta starkt känslöbetonade. När de göra sig av med gudstron, uppstår i deras själ ett vacuum, som måste fyllas. Det är då psykologiskt sett icke obegripligt, att deras religionssurrogat blir just den kommunistiska ideologien, som utgör själva antitesen till den livsuppfattning, från vilken de avlägsnat sig. För att kunna tro på myten om ett internationalistiskt, socialistiskt lyckorike, helt av denna världen, måste de avsvärja sig all kritik av drömmens bärare Sovjetunionen. De som förkastat tron på det ovetbara, komma sålunda att tillägna sig ett sannskyldigt credo quia absurdum, en tro mot bättre vetande eller åtminstone i trots av möjligheter därtill. I den nya tron ingår såsom ett betydelsefullt element en strikt naturalistisk och deterministisk människoupfattning. Tyvärr händer det lätt, när man tänker bort evighetsvärdet ur begreppet människa, att människovärdet följer med. Kvar står en anlags- och miljöbestämd naturvarelse, som varken kan ställas till ansvar för sina handlingar eller kräva att få handla på eget ansvar, vars värde är begränsat och mätbart åtminstone i relativa termer, en varelse, som strängt taget icke är något i sig själv utan endast en bråkdel av det samhälle, vartill hon hör. Det skall ingalunda påstås, att denna åskådning i högre grad inverkar på kommunist sympatisörernas enskilda liv, som nog ofta är mera traditionsbestämt, än de själva ana, men den har otvivelaktigt betydelse för deras politiska värderingar. Det ter sig för dem ganska naturligt att betona människans ansvarsfrihet gentemot det borgerliga samhälle, som de ogilla, men hävda samhällets rätt att leda och forma människornas liv, så snart det blir tal om det stora kommunistiska samhällsexperiment, som de tro skola bilda inledningen till en ny och bättre värld. Man spårar samma naturalistiska och kollektivistiska syn på människan i det kvantitativa resonemang, varmed sovjetre-

Varia

gimens övergrepp stundom ursäktas: det är fråga om fåtaliga klasser, minoritetsgrupper, små folk, och deras lidanden äro priset för majoritetens lycka. Den ambivalenta inställningen till idéerna om frihet och människovärde får sålunda sin förklaring i en förvänd religiositet.

Sovjetvännernas fredspropaganda vänder sig överhuvudtaget icke till den aggressiva parten i det kalla kriget, och även om så vore, skulle den för visso icke göra något intryck på det hållet. Sovjet kommer att fortsätta sin världserövringspolitik, till dess att riskerna te sig större än vinstutsikterna. Endast genom Västerlandets upprustning och sammanslutning kunna möjligheter skapas för en internationell överenskommelse, som garanterar världsfreden på längre sikt. De radikala fredsvännerna arbeta i motsatt riktning och understödja sålunda de krafter, som tendera att framkalla det tredje världskriget. Troligen har emellertid deras propaganda ringa betydelse i det stora sammanhanget. Annorlunda ligger det till för Sveriges del. Vårt land är litet, har ett farligt läge och är utrikespolitiskt sett isolerat. Vårt öde ligger i egna händer. Därför är det av yttersta vikt, att all propaganda, som undergräver vår försvarsvilja, avslöjas och motarbetas. Gentemot de radikala fredsvännerna skall det sägas ifrån, att vi icke behöva frukta vare sig Truman, Franco, eller Bao Dai, men att vi däremot leva under ett latent hot österifrån, som vi hoppas icke skall urladda sig, men som vi ständigt måste vara beredda att möta med all vår makt. Vilja de påstå, att Sovjetryssland förr eller senare måste underlägga sig Europa, och att motstånd därför är lönlöst, så skola vi erinra dem om vissa spådomar angående Persien 1946 och Frankrike, Italien, Grekland 1947—48. De kommunistiska framstötarna lyckades icke då, och ritningarna i Kreml kunna väl överkorsas än en gång.

Per G. Andreen.